Załącznik do Uchwały Nr 3/32/2020
Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie
z dnia 06.07.2020

Informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie według stanu na dzień 31.12.2019 roku

Bychawa, czerwiec 2020r.

SPIS TREŚCI:

Wprowadzenie
I. Informacje ogólne o Banku
II. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435
III. Zakres stosowania – art. 436
IV. Fundusze własne – art. 437
V. Wymogi kapitałowe – art.438
VI. Ekspozycje na ryzyko kontrahenta – art.439
VII. Bufory kapitałowe – art.440
VIII. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441
IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442
X. Aktywa obciążone/nieobciążone – art. 443
XI. Korzystanie z ECAI – art. 444
XII. Ekspozycje na ryzyko rynkowe – art.445
XIII. Ekspozycja na ryzyko operacyjne - art. 446
XIV. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447
XV. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym - art. 448
XVI. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449
XVII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450
XVIII. Dźwignia finansowa – art. 451
XIX. Ryzyko płynności: Informacje wynikające z Rekomendacji „P”
XX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452
XXI. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453
XXII. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego
XXIII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego

Załącznik nr 1. Oświadczenie Zarządu Banku na temat adekwatności prezentowanych ujawnień
Załącznik nr 2. Informacja na temat ogólnego profilu ryzyka
Załącznik nr 3. Informacje o strategii i celach zarządzania ryzykiem
Załącznik nr 4. Podstawowe wskaźniki finansowe Banku
Załącznik nr 5. Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

WPROWADZENIE

1. Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień Rozporządzenia PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. *w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, w zakresie dotyczącym obowiązków i zasad ujawniania informacji przez instytucje, o których mowa w części ósmej „ujawnianie informacji przez instytucje" (dalej: Rozporządzenie CRR) oraz Polityki Informacyjnej Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie udostępnionej na stronie internetowej Banku www.rbsbychawa.pl.*
2. Niniejsza Informacja obejmuje również informacje, o których mowa w art. 111a ust. 4 ustawy Prawo bankowe.
3. W niniejszej informacji zawarto wszystkie dane dotyczące adekwatności kapitałowej, o których mowa w ww. regulacjach, z wyjątkiem informacji nieistotnych. Bank nie jest podmiotem dominującym ani podmiotem zależnym, a informacje ogłaszane są na poziomie indywidualnym. Uzupełnieniem ujawnianych informacji zawartych w niniejszym dokumencie są dane zawarte w:
   a) Informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego za 2019 rok,
   b) Sprawozdaniu Zarządu z działalności Banku za 2019 rok.

I. Informacje ogólne o Banku:

1) Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie, zwany dalej Bankiem, z siedzibą w Bychawie, ul. M. J. Piłsudskiego 37 jest bankiem uniwersalnym, wyłącznie z polskim kapitałem, o cechach lokalnego banku samorządowego, działającym jako spółdzielnia na terenie gmin i miast województwa lubelskiego. Bank powstał w 1906r. Jest zarejestrowany w Sądzie Rejonowym Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, wpisanym do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000130213. Jednostce nadano numer statystyczny REGON 000500599 oraz NIP 7130005146.
2) W 2019 roku Bank prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej:
   - Centrala w Bychawie, ul. M.J. Piłsudskiego 37,
   - Oddział w Bychawie, ul. M.J. Piłsudskiego 37,
   - Oddział w Bełżycach, ul. Lubelska 64,
   - Oddział w Jabłonnie, Jabłonna 21,
   - Oddział w Krzczonowie, ul. Partyzantów 3,
   - Oddział w Strzyżewicach, Strzyżewice 107,
   - Filia w Zakrzewie, Zakrzew 28,
   - Filia w Lublinie, ul. Wolska 8A,
   - Punkt Kasowy Nr 1 w Lublinie Drugi Urząd Skarbowy, ul. Szeligowskiego 24,
   - Punkt Kasowy w Mętowie, Mętów 165,
   - Punkt Kasowy w Żabiej Woli, Żabia Wola 63c.
3) Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości SA w Warszawie oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony BPS, którego głównym celem jest zapewnienie płynności i wypłacalności. Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawania się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.
4) Bank, w ramach posiadanych uprawnień i zezwoleń, prowadzi działalność wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej

II. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435

Bank, zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe oraz Rozporządzenia CRR (art. 435), posiada system zarządzania na który składają się system zarządzania ryzykiem oraz system kontroli wewnętrznej.

SCHEMAT ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W REJONOWYM BANKU SPÓŁDZIELCZYM W BYCHAWIE

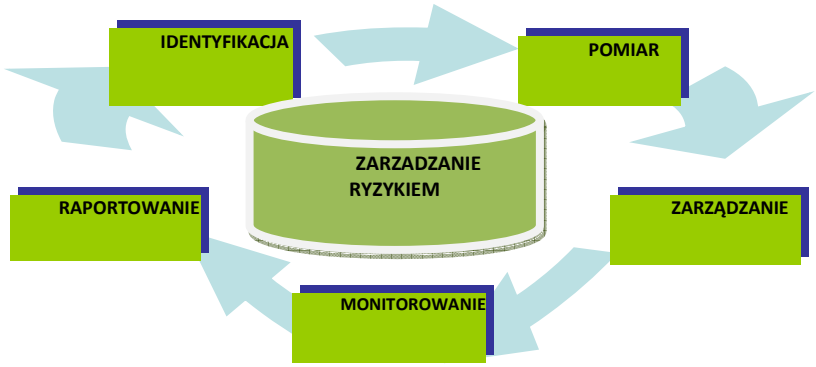

1. Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Bank zawarł w opracowanej przez Zarząd i przyjętej przez Radę Nadzorczą Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Strategia jest zgodna z celami strategicznymi i ogólnymi zamierzeniami Banku w zakresie zarządzania ryzykiem, zawartymi w Strategii rozwoju Banku. Podlega corocznej weryfikacji, której dokonuje Komórka monitorująca ryzyko. Wnioski przedkładane są Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku.
   „Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie" oraz jej zmiany podlegają zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą.
2. Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka reguluje niniejsza Strategia oraz zatwierdzone przez Zarząd Banku instrukcje i regulaminy, obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne. Istotność poszczególnych ryzyk Bank określa na podstawie procedury zawartej w *Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej* Banku.
3. W cyklach co najmniej rocznych Bank dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, przyjmując kryteria ilościowe i jakościowe.
4. Informacje dotyczące art. 435. ust. 1 lit a-d Rozporządzenia CRR, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka, struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykami (w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie), zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka, strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczania ryzyka oraz strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko, zawarte są *w załączniku nr 3* do niniejszego dokumentu.
5. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, wymagane przez art. 453 ust. 1 lit. e Rozporządzenia CRR, zawarte jest *w załączniku nr 1* do niniejszej Informacji.

6. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust. 1 lit. f Rozporządzenia CRR, w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka, zawarta jest *w załączniku nr 2* do niniejszego dokumentu.
7. W zakresie art. 435 ust. 2 Rozporządzenia CRR Bank informuje, że:
    1) Prezes Zarządu Banku jak i pozostali Członkowie Zarządu Banku nie zajmują stanowisk dyrektorskich poza Bankiem.
    2) Członków Zarządu Banku powołuje, zgodnie z przepisami prawa, Rada Nadzorcza Banku, działając według Regulaminu działania Rady Nadzorczej oraz przyjętej Procedury dokonywania ocen odpowiedniości Członków Zarządu RBS w Bychawie, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu Banku dokonuje Komisja ds. odpowiedniości zgodnie z Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie.
    3) Członków Rady Nadzorczej Banku powołuje Zebranie Przedstawicieli, zgodnie z Regulaminem Zebrania Przedstawicieli, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Rady Nadzorczej Banku dokonuje Komisja ds. odpowiedniości zgodnie z Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej Rejonowego Banku Spółdzielczego w Bychawie.
    4) Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru Członków Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku
    5) Bank, z uwagi na skalę działania, nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka. Funkcjonuje natomiast Komitet Audytu, który wspiera działania Rady Nadzorczej w zakresie kontroli sprawozdawczości finansowej, systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem,
    6) Szczegółowe informacje dotyczące zakresu i częstotliwości sporządzanych raportów zawiera załącznik do *Instrukcji Sporządzania Informacji Zarządczej*. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne.

III. Zakres stosowania – art.436

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

IV. Fundusze własne – art. 437

Fundusze własne stanowią źródło finansowania działalności Banku i są gwarancją rozwoju Banku. Stanowią również zabezpieczenie w przypadku poniesienia straty przez Bank. Wartość funduszy własnych jest wyznacznikiem poziomu stabilności finansowej Banku, co przekłada się na stopień bezpieczeństwa prowadzonej działalności oraz zaufania Klientów Banku.

Fundusze własne (uznany kapitał) –wyliczany na podstawie Rozporządzenia UE oznacza sumę następujących elementów:

a) kapitału Tier I,

b) kapitału Tier II (na dzień 31.12.2019r. nie występował w Banku).

Uznany kapitał - suma kapitału Tier I i kapitału Tier II Banku, wyznaczany zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt. 71 Rozporządzenia.

Kapitał Tier I Banku to suma kapitału podstawowego Tier I (CET 1) i kapitału dodatkowego Tier I (AT1) – (na dzień 31.12.2019r. nie występował w Banku).

Fundusze własne Banku na dzień 31.12.2019r. składały się z kapitału podstawowego Tier I i wyniosły łącznie 15.393 tys. zł. Poniżej przedstawiono uzgodnienie pozycji kapitału Tier I i Tier II obliczonych zgodnie z Rozporządzeniem CRR.

Ujawnienia dotyczące funduszy własnych w tys. zł

Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe		**Kwota w dniu ujawnienia**	**Odniesienie do CRR**
2	Zyski zatrzymane	976,93	Art. 26 ust. 1 lit. c)
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	14.424,62	Art. 26 ust. 1
6	**Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi**	**15.401,55**	
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne			
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-0,28	Art. 36 ust. 1 lit. b) Art. 37, art. 472 ust. 4
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468	-8,08	
	W tym: fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego	-8,08	Art. 468
28	**Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I**	**-8,36**	
29	**Kapitał podstawowy Tier I**	**15.393,20**	
Kapitał dodatkowy Tier I: korekty regulacyjne			
45	**Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)**	**15.393,20**	
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne			
59	**Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)**	**15.393,20**	
60	**Aktywa ważone ryzykiem razem**	**88.775,59**	
Współczynniki i bufory kapitałowe			
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)[%]	17,34	Art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)[%]	17,34	Art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)[%]	17,34	Art. 92 ust. 2 lit. c)

Strukturę funduszy własnych Bank ujawnia w oparciu o Załącznik VI do Rozporządzenia 1423/2013, stanowiący wzór ujawniania informacji na temat funduszy własnych w okresie przejściowym. Pozycje wzoru wypełnione przez Bank ograniczono do pozycji niezerowych celem większej przejrzystości ujawnionych danych, jednocześnie zachowując numerację zgodną ze wzorem Załącznika VI.

V. Wymogi kapitałowe – art. 438

1. Skrótowy opis metody stosowanej do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych działań

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka, zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku.

Adekwatność kapitałowa jest stanem, w którym wysokość posiadanych przez Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie funduszy własnych w pełni zabezpiecza wymogi regulacyjne w zakresie minimalnych wymogów kapitałowych oraz wymogów dodatkowych.

Na podstawie obowiązującej w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie *Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej* dokonywana jest agregacja łącznej kwoty kapitału, poprzez wyliczanie wewnętrznego współczynnika wypłacalności, uwzględniającego łącznie wymogi minimalne oraz dodatkowe.

Minimalne wymogi kapitałowe w Banku, obliczane na podstawie Rozporządzenia UE obejmują:

1. Łączna ekspozycja na ryzyko kredytowe, wyliczana metodą standardową (AwR) pomnożona przez 8%, zgodnie z zapisami Rozporządzenia 1423/2013 UE;
2. wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego, rozumianego jako ryzyko walutowe (Rr), równe łącznej ekspozycji na ryzyko rynkowe, wyliczanej metodą podstawową
3. wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym (o ile Bank nie pomniejsza funduszy własnych z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym) (Wza),
4. wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego - równy ekspozycji na ryzyko operacyjne obliczanej metodą bazowego wskaźnika (Ro).

Dodatkowe wymogi kapitałowe w Banku obejmują ryzyka istotne dla Banku, wymienione w Dyrektywie UE, nie ujęte w §5, tj.:

1) wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności.
2) wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej w tym:
    a. ryzyka przeszacowania
    b. ryzyka bazowego
    c. opcji klienta
3) wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka przekroczenia limitów dużych ekspozycji.
4) wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka wyniku finansowego (biznesowego).

W procesie szacowania wymogów dodatkowych wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, w tym wyniki testów warunków skrajnych dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania tymi ryzykami.

Minimalny i wewnętrzny wymóg kapitałowy

Na dzień 31.12.2019r. minimalny wymóg kapitałowy wyniósł 7.103 tys. zł. Wewnętrzny wymóg kapitałowy (inaczej kapitał wewnętrzny) zawiera wymogi kapitałowe na ryzyka nie w pełni pokryte w

ramach wymogu minimalnego. Według stanu na dzień 31.12.2019r wewnętrzny wymóg kapitałowy wyniósł 0,00 zł.

Wielkość wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka została przedstawiona w poniższej tabeli.

	Minimalne wymogi kapitałowe, w tym:	Wykonanie 31.12.2019
1	Z tytułu ryzyka kredytowego	6 142,06
2	Z tytułu ryzyka (rynkowego) walutowego	-
3	Z tytułu ryzyka operacyjnego	960,77
4	Suma minimalnych wymogów kapitałowych	7 102,83
	Wymogi dodatkowe na ryzyka istotne:	
5	z tytułu ryzyka koncentracji (z tytułu przekroczenia limitów koncentracji zabezpieczeń i branży)	0,00
6	z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej	0,00
7	z tytułu ryzyka płynności	0,00
8	z tytułu ryzyka wyniku finansowego (biznesowego)	0,00
9	z tytułu pozostałych nie zidentyfikowanych ryzyk (w tym ryzyk trudno mierzalnych) – bufor kapitału	0,00
10	Suma wymogów dodatkowych	0,00
11	Całkowity wymóg kapitałowy	7 102,83
12	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	17,34%
13	Współczynnik kapitału Tier I	17,34%
14	Łączny współczynnik kapitałowy	17,34%
15	Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	17,34%

2. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział2 Rozporządzenia – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112.

Łączną ekspozycję na ryzyko kredytowe oblicza się jako sumę aktywów i udzielonych zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem.
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z Rozporządzenie 1423/2013 UE liczony jest jako iloczyn łącznej ekspozycji na ryzyko kredytowe oraz wagi 8%.
Zgodnie art. 112 Rozporządzenia UE, Bank stosując metodę standardową zalicza ekspozycje do jednej z kategorii, wymienionych w Rozporządzeniu UE, którym przypisane są odpowiednie wagi ryzyka.
Jeżeli instytucja przeprowadzająca obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem według metody standardowej dysponuje więcej niż jednym środkiem ograniczania ryzyka kredytowego w odniesieniu do pojedynczej ekspozycji, postępuje ona zgodnie z poniższym schematem:

a. dokonuje podziału ekspozycji na części objęte poszczególnymi rodzajami środków ograniczania ryzyka kredytowego;
b. oblicza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem osobno dla każdej z części otrzymanych w wyniku zastosowania przepisów lit. a)

Dla potrzeb technik ograniczana ryzyka kredytowego Bank stosuje metodę uproszczoną ujmowania zabezpieczeń co oznacza, że każde zabezpieczenie jest przypisane do konkretnej ekspozycji kredytowej, czyli bank nie stosuje kompleksowego ujmowania zabezpieczeń (portfelowego), w tym transakcji pochodnych.
Ekspozycjom, których spłata uzależniona jest od podmiotu innego niż dłużnik, przypisuje się wyższą z wag ryzyka przypisanych dłużnikowi lub temu podmiotowi.

Bank przy ustalaniu wag ryzyka ekspozycji kredytowych nie stosuje ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej ani też ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez agencje kredytów eksportowych.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji.

Lp.	Klasa ekspozycji	Wymóg kapitałowy (w zł)
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	0,00
2.	Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych	278 607,87
3.	Ekspozycje organów administracji i podmiotów nie prowadzących działalności gospodarczej	23 788,48
4.	Ekspozycje wobec instytucji	179 072,89
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	3 191 360,04
6.	Ekspozycje detaliczne	1 082 703,29
7.	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach,	
8.	Ekspozycje przeterminowane	124 667,62
9.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	
10.	Inne ekspozycje	
11.	Pozostałe aktywa	258 511,87
	RAZEM	5 138 712,07

VI. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439

Nie dotyczy.

VII. Bufory kapitałowe – art. 440

1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego Bank jest obowiązany posiadać fundusze własne, dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.
2. Miarą dostosowania wielkości funduszy własnych do skali i poziomu ryzyka prowadzonej działalności są współczynniki kapitałowe wyliczane na podstawie art. 92 Rozporządzenia UE, wymienione w ust. 3-5.

1. Minimalna wysokość współczynnika kapitału podstawowego Tier I wynosi 6,5%.
2. Minimalna wysokość współczynnika kapitału Tier I (T1) wynosi 8,5%.
3. Minimalna wysokość łącznego współczynnika kapitałowego (TCR) wynosi 10,5%.
4. Minimalna wysokość wskaźnika kapitałowego ryzyka kredytowego wynosi 9,5%.
5. Minimalna wysokość wskaźnika dźwigni wynosi 3,3%
6. Nadwyżka łącznego współczynnika kapitałowego Banku ponad 8% stanowi bufor kapitału na pokrycie potrzeb kapitałowych w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnej.
7. Bufor kapitału stanowi również możliwość uzupełnienia wysokości kapitału w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnej opisana jako „plany awaryjne zwiększenia funduszy własnych Banku", opisane w *Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej*.

VIII. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441

Nie dotyczy.

IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442

1. Definicja dla należności: nieobsługiwanych i restrukturyzowanych oraz przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko art. 442 a

Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane są zdefiniowane w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (dalej: Rozporządzenie 680/2014).
Zgodnie z Załącznikiem V do Rozporządzenia 680/2014, za ekspozycje nieobsługiwane uznaje się ekspozycje, które spełniają dowolne z poniższych kryteriów:

- przeterminowanie istotnych ekspozycji o ponad 90 dni,
- małe prawdopodobieństwo wywiązania się w całości przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych bez konieczności realizacji zabezpieczenia, niezależnie od istnienia przeterminowanych kwot lub liczby dni przeterminowania.

Jednocześnie ekspozycje, w odniesieniu do których uznaje się, że miało miejsce niewykonanie zobowiązania zgodnie z art. 178 CRR, oraz ekspozycje, w odniesieniu do których stwierdzono utratę wartości zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, zawsze uznaje się za ekspozycje nieobsługiwane. W praktyce za ekspozycje nieobsługiwane Bank uznaje ekspozycje zagrożone.
Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.
Bank tworzył rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe, które zaliczał w ciężar kosztów. Przy ustalaniu skali ryzyka obciążającego ekspozycje kredytowe Bank wykorzystywał dwa niezależne kryteria:

1) terminowość spłaty kapitału lub odsetek
2) sytuację ekonomiczno-finansową dłużnika.

Wymagany poziom rezerw celowych na ekspozycje kredytowe wynikające z tytułu pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowane do kategorii „normalne” oraz na ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do kategorii „pod obserwacją”, Bank nie pomniejszał o kwotę równą 25% rezerwy na ryzyko ogólne.
Rezerwy celowe na ryzyko kredytowe, związane z ekspozycjami kredytowymi stanowiącymi należności z tytułu kredytów i pożyczek detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii „normalne”, Bank tworzył w wysokości co najmniej 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych.
Na ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do kategorii „pod obserwacją” oraz grupy „zagrożonych” Bank tworzył – na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję – rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości minimalnej określonej w Rozporządzeniu:

1) 1,5% podstawy tworzenia rezerw – w przypadku kategorii „pod obserwacją”,
2) 20% podstawy tworzenia rezerw – w przypadku kategorii „poniżej standardu”,

3) 50% podstawy tworzenia rezerw – w przypadku kategorii „wątpliwe”,
4) 100% podstawy tworzenia rezerw – w przypadku kategorii „stracone”.

W celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego Bank stosował *Instrukcję zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych.*
Korekty wartości z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek oraz innych należności Banku obejmowały wartości utworzonych rezerw celowych, odpisy na odsetki oraz nierozliczone prowizje (ESP).

2. Całkowita kwota ekspozycji, po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, art. 442 c.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2019 r.	Średnia kwota w okresie od 31.12.2018 r. do 31.12.2019 r.
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	47 035 458,14	45 358 776,31
2.	Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych	27 284 665,93	27 175 594,32
3.	Ekspozycje organów administracji i podmiotów nie prowadzących działalności gospodarczej	708 671,65	802 571,20
4.	Ekspozycje wobec instytucji	42 043 282,91	37 460 652,83
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	48 064 363,79	51 329 184,56
6.	Ekspozycje detaliczne	33 433 581,66	31 191 437,80
7.	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach,	7 431 727,59	7 799 697,76
8.	Ekspozycje, których dotyczy nie wykonanie zobowiązania	1 130 033,01	871 824,92
9.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0,00	0,00
10.	Inne ekspozycje	0,00	0,00
11.	Pozostałe aktywa	8 600 354,17	9 259 320,63
	RAZEM	**215 732 138,85**	**211 249 060,32**

3. Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach – nie dotyczy.

Bank prowadzi działalność lokalnie, brak ekspozycji poza granicami Polski. Bank prowadzi działalność na obszarze, który wykazuje się znaczną jednorodnością. Z uwagi na to nie zdefiniowano podziału geograficznego.

4. Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, art. 442 e.

4.1. Całkowita kwota ekspozycji bez uwzględniania skutków ograniczenia ryzyka według kategorii ekspozycji z uwzględnieniem kwot ekspozycji wobec MŚP przed i po zastosowaniu współczynnika korygującego MŚP (w zł)

Lp.	Kategoria ekspozycji	Całkowita wartość ekspozycji* na dzień 31.12.2019 r.	w tym ekspozycje wobec MŚP	Ekspozycje ważone ryzykiem przed zastosowaniem współczynnika wsparcia	Ekspozycje ważone ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia 0,7619	kwota wymogu kapitałowego

1.	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	47 035 458,14	0,00	940 785,00	940 785,00	75 262,80
2.	Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych	27 284 665,93	0,00	5 455 202,57	5 455 202,57	436 416,21
3.	Ekspozycje organów administracji i podmiotów nie prowadzących działalności gospodarczej	708 671,65	0,00	708 671,65	708 671,65	56 693,73
4.	Ekspozycje wobec instytucji	42 043 282,91	0,00	1 225 809,60	1 225 809,60	98 064,77
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	48 064 363,79	48 064 363,79	44 358 988,51	33 797 113,35	2 703 769,07
6.	Ekspozycje detaliczne	33 433 581,66	0,00	24 773 584,78	24 773 584,78	1 981 886,78
7.	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach,	7 431 727,59	0,00	7 220 726,50	5 501 471,52	440 117,72
8.	Ekspozycje przeterminowane	1 130 033,01	0,00	946 630,48	946 630,48	75 730,44
9.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Inne ekspozycje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Pozostałe aktywa	8 600 354,17	0,00	3 416 639,26	3 416 639,26	273 331,14
	RAZEM	**215 732 138,85**	**48 064 363,79**	**89 047 038,35**	**76 765 908,21**	**6 141 272,66**

* całkowita ekspozycja netto po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw

4.2. Struktura branżowa ekspozycji w podziale na kategorie ekspozycji na dzień 31.12.2019 r. (w zł)

Lp.	Kategoria ekspozycji	Branże				Razem
		Rolnictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Administracja publiczna	Pozostałe*	
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	0,00	0,00	0,00	47 035 458,14	47 035 458,14
2.	Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych	0,00	0,00	24 831 185,93	2 453 480,00	27 284 665,93
3.	Ekspozycje organów administracji i podmiotów nie	0,00	0,00		708 671,65	708 671,65

	prowadzących działalności gospodarczej					
4.	Ekspozycje wobec instytucji	0,00	0,00	0,00	42 043 282,91	42 043 282,91
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	33 547 648,62	9 549 662,62	0,00	4 967 052,55	48 064 363,79
6.	Ekspozycje detaliczne	0,00	0,00	0,00	33 433 581,66	33 433 581,66
7.	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach,	0,00	0,00	0,00	7 431 727,59	7 431 727,59
8.	Ekspozycje przeterminowane	102 237,07	0,00	0,00	1 027 795,94	1 130 033,01
9.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Inne ekspozycje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Pozostałe aktywa	0,00	0,00	0,00	8 600 354,17	8 600 354,17
	RAZEM	**33 649 885,69**	**9 549 662,62**	**24 831 185,93**	**147 701 404,61**	**215 732 138,85**

* całkowita ekspozycja netto po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw

5. Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji, art. 442 f

Wyszczególnienie	a'vista	1-30 dni	1 - 3 m-cy	3 - 6 m-cy	6-12 m-cy	1 - 2 lat	2 -5 lat	5-10 lat	10-20 lat	powyżej 20 lat	Razem
Kasa	4 871 528,06										**4 871 528,06**
Należności od sektora finansowego	42 043 282,96										**42 043 282,96**
Należności od sektora niefinansowego	-432 974,54	931 179,11	4 448 635,47	6 087 647,79	10 031 632,37	11 959 894,31	24 165 849,38	16 891 770,08	7 930 258,23	1 096 449,86	**83 110 342,06**
Należności od sektora budżetowego	-37 225,87	25 352,11	682 438,88	825 400,16	1 683 367,66	2 624 430,32	7 913 423,53	9 858 175,00	1 300 000,00	0,00	**24 875 361,79**
Dłużne papiery wartościowe		41 604 864,14				2 020 980,00		5 436 780,00			**49 062 624,14**
Aktywa trwałe										3 285 571,38	**3 285 571,38**
Inne aktywa										819 568,68	**819 568,68**
RAZEM	**46 444 610,61**	**42 561 395,36**	**5 131 074,35**	**6 913 047,95**	**11 715 000,03**	**16 605 304,63**	**32 079 272,91**	**32 186 725,08**	**9 230 258,23**	**5 201 589,92**	**208 068 279,07**

6. W podziale na istotne branże kwotę ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, przedstawione oddzielnie, art. 442 g.

6.1 Ekspozycje zagrożone w podziale na branże, salda korekt wartości i rezerw według stanu na dzień 31.12.2019r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość należności zagrożonych w zł	Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące	Korekty wartości	Razem
1.	Rolnictwo	453 283,27	350 170,44	875,76	102 237,07
2.	Handel hurtowy i detaliczny	23 334,70	38 131,32	0,00	-14 796,62
3.	Administracja publiczna	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Pozostałe	1 346 378,52	399 238,96	3 845,61	943 293,95
	RAZEM	**1 822 996,49**	**787 540,72**	**4 721,37**	**1.030 734,40**

6.2 Ekspozycje przeterminowane w podziale na branże, salda korekt wartości i rezerw według stanu na dzień 31.12.2019r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość należności przeterminowanych w zł	Odsetki od należności przeterminowanych	Rezerwy celowe	Odpis aktualizujący	Korekty wartości	Razem
1.	Rolnictwo	293 754,00	49 442,45	284 638,50	49 367,10	0,00	**9 190,85**
2.	Handel hurtowy i detaliczny	262 841,41	14 876,21	23 334,70	14 796,62	685,79	**238 900,51**
3.	Administracja publiczna	0,00		0,00		0,00	**0,00**
4.	Pozostałe	193 487,00	27 626,08	191 160,00	27 614,13	0,00	**2 338,95**
	RAZEM	**750 082,41**	**91 944,74**	**499 133,20**	**91 777,85**	**685,79**	**250 430,31**

7. Zmiana stanu korekt i rezerw/ odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych, art 442 i.

Kategoria należności	Stan na 31.12.2018	Zwiększenie rezerw/odpisów	Wykorzystanie	Rozwiązanie rezerw/odpisów	Stan na 31.12.2019
Należności poniżej standardu:					
- rezerwy celowe	64 622,82	93 231,41	28 209,34	53 014,70	76 630,19
-odpisy na odsetki	632,17	1 721,70	97,92	2 241,38	14,57
Należności wątpliwe:					
- rezerwy celowe	78 246,22	75 387,44	104 664,36	23 902,22	25 067,08
-odpisy na odsetki	645,35	2 534,67	1 355,30	1 749,36	75,36
Należności stracone:					
- rezerwy celowe	515 067,00	119 208,51	-129 892,54	171 178,00	592 990,05
-odpisy na odsetki	54 601,55	46 910,46	-1 446,52	10 195,06	92 763,47

8. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych

Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie
Rok założenia 1906 www.rbsbychawa.pl

			a	b	c	d	e	f	g	h
			Wartość bilansowa brutto *(w przypadku ekspozycji w bilansie)* /kwota nominalna ekspozycji *(w przypadku ekspozycji pozabilansowych)*				Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenia rzeczowe lub gwarancje finansowe otrzymane	
			Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane			Obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	Nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych		W tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne
					W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	W tym ekspozycje dotknięte utratą wartości				
	Kredyty i zaliczki									
	Banki centralne									
	Instytucje rządowe									
	Instytucje kredytowe									
	Inne instytucje finansowe									
	Przedsiębiorstwa niefinansowe									
	Gospodarstwa domowe		32 103	18 382		18 382	145	9 191		
	Dłużne papiery wartościowe									
	Udzielone zobowiązania do udzielenia pożyczki									
	Łącznie		32 103	18 382		18 382	145	9 191		

9. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania

		a	B	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
		Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna											
		Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane								
			Nieprzeterminowane lub przeterminowane ≤ 30 dni	Przeterminowane > 30 dni ≤ 90 dni		Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤ 90 dni	Przeterminowane > 90 dni ≤ 180 dni	Przeterminowane > 180 dni ≤ 1 rok	Przeterminowane > 1 rok ≤ 5 lat	Przeterminowane powyżej 5 lat	Przeterminowane > 5 lat ≤ 7 lat	Przeterminowane > 7 lat	W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania
1	**Kredyty i zaliczki**	149 591 672	149 591 672		1 411 262	805 471	18 894	137 739	379 065	70 093			
2	Banki centralne												
3	Instytucje rządowe												
4	Instytucje kredytowe												
5	Inne instytucje finansowe												
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe												
7	W tym MŚP												
8	Gospodarstwa domowe												
9	**Dłużne papiery wartościowe**	49 062 624	49 062 624										
10	Banki centralne												

11	Instytucje rządowe												
12	Instytucje kredytowe												
13	Inne instytucje finansowe												
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe												
15	**Ekspozycje pozabilansowe**												
16	Banki centralne												
17	Instytucje rządowe												
18	Instytucje kredytowe												
19	Inne instytucje finansowe												
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe												
21	Gospodarstwa domowe												
22	**Łącznie**	**198 654 296**	198 654 296		**1 411 262**	805 471	18 894	137 739	379 065	70 093			

Legenda:

	pola, których wypełnianie jest obowiązkowe
	pola, których wypełnianie jest nieobowiązkowe
	pola zablokowane, zgodnie ze wzorcem zaprezentowanym w „Wytycznych dotyczących ujawniania w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych” (EBA/GL/2018/10)
	kolumny „h” oraz „i” - dostosowano do podziału terminowego obowiązującego w sprawozdawczości FINREP , formularz F.18, w wytycznych EBA obowiązują przedziały: kol „h” - przeterminowane >1 rok <=2 lata, kol „i” - przeterminowane >2 lata<=5 lat

10. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy

		Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna						Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw						Skumulowane odpisania częściowe	Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe	
		Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane			Ekspozycje obsługiwane – skumulowana utrata wartości i rezerwy			Ekspozycje nieobsługiwane – skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw				Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych
			W tym etap 1	W tym etap 2		W tym etap 2	W tym etap 3		W tym etap 1	W tym etap 2		W tym etap 2	W tym etap 3			
1	**Kredyty i zaliczki**										787 541					
2	Banki centralne															
3	Instytucje rządowe															
4	Instytucje kredytowe															
5	Inne instytucje finansowe															
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe															
7	W tym MŚP															

8	Gospodarstwa domowe															
9	**Dłużne papiery wartościowe**															
10	Banki centralne															
11	Instytucje rządowe															
12	Instytucje kredytowe															
13	Inne instytucje finansowe															
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe															
15	**Ekspozycje pozabilansowe**															
16	Banki centralne															
17	Instytucje rządowe															
18	Instytucje kredytowe															
19	Inne instytucje finansowe															

20	Przedsiębiorstwa niefinansowe															
21	Gospodarstwa domowe															
22	**Łącznie**										**787 541**					

Legenda:

	pola, których wypełnianie jest obowiązkowe
	pola, których wypełnianie jest nieobowiązkowe
	pola zablokowane, zgodnie z objaśnieniami poniżej nie dotyczy banków stosujących krajowe zasady rachunkowości
	pola zablokowane, zgodnie ze wzorcem zaprezentowanym w „Wytycznych dotyczących ujawniania w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych” (EBA/GL/2018/10)

11. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowania egzekucyjne

		Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie	
		Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
1	Rzeczowe aktywa trwałe	**0**	**0**
2	Inne niż rzeczowe aktywa trwałe	**0**	**0**
3	*Nieruchomości mieszkalne*	**0**	**0**
4	*Nieruchomości komercyjne*	**0**	**0**
5	*Ruchomości (samochody, środki transportu itp.)*	**0**	**0**
6	*Kapitał własny i instrumenty dłużne*	**0**	**0**
7	*Pozostałe*	**0**	**0**
8	**Łącznie**	**0**	**0**

X. Aktywa obciążone/nieobciążone – art. 443

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiejkolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania.)

Nie dotyczy – Bank nie dokonuje operacji zabezpieczanych instrumentami finansowymi.

AKTYWA INSTYTUCJI SPRAWOZDAJĄCEJ (F 32.01)

		Wartość bilansowa aktywów nieobciążonych		
			w tym: wyemitowanych przez inne podmioty wchodzące w skład grupy	w tym: uznawanych przez bank centralny
		060	070	080
010	**Aktywa instytucji sprawozdającej**	**208 068 279,00**		
020	Kredyty na żądanie	19 412 486,00		
030	Instrumenty udziałowe	624 285,00		
040	Dłużne papiery wartościowe	49 062 624,00		
050	w tym: obligacje zabezpieczone			
060	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami			
070	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych	7 457 760,00		
080	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe			
090	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe			
100	Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	130 616 503,00		
110	w tym: kredyty hipoteczne	52 039 454,00		
120	Inne aktywa	8 352 381,00		

ZABEZPIECZENIE OTRZYMANE PRZEZ INSTYTUCJĘ SPRAWOZDAJĄCĄ (F 32.02)

		Nieobciążone			
		Wartość godziwa otrzymanego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych, które mogą zostać obciążone			Wartość nominalna otrzymanego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych, które nie mogą zostać obciążone
			w tym: wyemitowanych przez inne podmioty wchodzące w skład grupy	w tym: uznawanych przez bank centralny	
		040	050	060	070
130	**Zabezpieczenie otrzymane przez instytucję sprawozdającą**				190 804 460
140	Kredyty na żądanie				
150	Instrumenty udziałowe				
160	Dłużne papiery wartościowe				
170	w tym: obligacje zabezpieczone				
180	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami				
190	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych				
200	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe				
210	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe				
220	Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie				190 804 460
230	Inne otrzymane zabezpieczenia				
240	**Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż własne obligacje zabezpieczone lub papiery wartościowe zabezpieczone aktywami**				
250	**AKTYWA RAZEM, OTRZYMANE ZABEZPIECZENIE I WYEMITOWANE WŁASNE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE**				

XI. Korzystanie z ECAI – art. 444

Nie dotyczy – Bank nie korzysta z ratingów.

XII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe - art. 445

Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego metodą podstawową.
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego stanowi 8% pozycji walutowej całkowitej, jeżeli przewyższa ona 2% funduszy własnych Banku lub stanowi 0 jeżeli nie przewyższa 2% funduszy własnych.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku całkowita pozycja walutowa netto nie przekroczyła 2% łącznych funduszy własnych Banku - nie wystąpiła konieczność wyznaczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego.

XIII. Ekspozycja na ryzyko operacyjne -art. 446

Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według metody wskaźnika bazowego. Nie stosuje i nie planuje stosować innych metod, w tym zaawansowanych.
Zgodnie z powyższym na dzień sprawozdawczy, tj. 31.12.2019 r. wyznaczono wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne w wysokości 960.774,82 zł.
Informacja o sumach strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w danym roku, w podziale na klasy zdarzeń, w tym co najmniej w podziale na kategorie zdarzeń w ramach rodzaju zdarzenia (zgodnie z załącznikiem nr 1 do Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym), oraz o tym, jakie działania mitygujące w związku z tym zostały podjęte w celu uniknięcia ich w przyszłości. (rekomendacja M).

(w zł.)

Rodzaje / kategorie ryzyka operacyjnego	Suma strat brutto	transfer ryzyka	Suma strat faktycznie poniesionych przez Bank
1. Oszustwa zewnętrzne,	76 382,56	69 396,25	6 986,31
2. Oszustwa wewnętrzne,	0,00	0,00	0,00
3. Polityka kadrowa i bezpieczeństwo w miejscu pracy,	0,00	0,00	0,00
4. Klienci, produkty i praktyki biznesowe,	0,00	0,00	0,00
5. Uszkodzenia aktywów,	0,00	0,00	0,00
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów,	0,00	0,00	0,00
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami.	0,00	0,00	0,00

W rejestrze wewnętrznych incydentów ryzyka operacyjnego w 2019r. odnotowano 2 istotne incydenty ryzyka operacyjnego. Pierwsze zdarzenie wynikało z poniesienia strat w związku z włamaniem do bankomatu i kradzieżą gotówki. Powstała strata ma charakter zdarzenia, którego strata została zrealizowana. Bank zastosował transfer ryzyka w postaci pokrycia poniesionych kosztów z ubezpieczenia. Drugie istotne zdarzenie ryzyka operacyjnego wystąpiło w ramach bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego. W związku z zaistniałym zdarzeniem podjęto wszystkie stosowane w banku środki bezpieczeństwa.

XIV. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447

Według stanu na 31.12.2019 r. Bank posiadał następujące ekspozycje kapitałowe w portfelu bankowym:
- akcje w instytucjach finansowych,
- dłużne papiery wartościowe
- obligacje

Akcje w instytucjach finansowych wyceniane są według ceny nabycia, natomiast aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności i dostępne do sprzedaży wycenione są według wartości nominalnej wraz z odsetkami.
Zestawienie ekspozycji kapitałowych według stanu na dzień 31.12.2019 r. przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa	Wartość nominalna
1.	**Obligacje komunalne**	2 403 480,00	2 400 000,00
2.	**Obligacje skarbowe**	5 054 280,00	5 000 000,00
3.	**Dłużne papiery wartościowe (Bony pien. NBP)**	41 604 864,14	41 610 000,00
4.	**Akcje w instytucjach finansowych**	621 085,00	621 085,00
	Razem	**49 683 709,14**	**49 631 085,00**

XV. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym - art. 448

Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako ryzyko negatywnego wpływu zmian stopy procentowej na aktualny i przyszły wynik finansowy Banku oraz jego kapitał, wynikające z wrażliwości stawek oprocentowania aktywów i pasywów Banku na zmianę rynkowych stóp procentowych.
Pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie oprocentowane pozycje bilansowe i pozabilansowe zarządzane przez Bank.
Najważniejsza część ryzyka stopy procentowej w Banku związana jest z ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym, gdyż w największym stopniu wpływa na poziom zmian dochodu odsetkowego.
Pomiar ryzyka przeszacowania oraz bazowego polega na:
a. porównaniu, metodą luki stopy procentowej, wielkości aktywów Banku przeszacowywanych w danym przedziale czasowym z wartością pasywów przeszacowywanych w tym samym przedziale czasowym, w podziale na poszczególne stopy referencyjne,
b. wyliczaniu zmian dochodu odsetkowego w przyjętych okresach, na podstawie założonych zmian stóp procentowych.
Ryzyko opcji klienta badane jest poprzez analizę poziomu wykorzystywania opcji klienta na podstawie zrywalności depozytów oraz spłat kredytów przed terminem umownym.
Bank nie uwzględnia w swoich analizach ryzyka krzywej dochodowości, ponieważ Bank nie przeprowadza operacji dealerskich (portfel handlowy), wykorzystujących odwrócenie krzywej dochodowości oraz nie lokuje środków oprocentowanych stałą stopą procentową na okresy dłuższe niż 12 miesięcy, mogących skutkować odwróceniem krzywej dochodowości.
Przyjmuje się, iż zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla banku; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki banku związane jest z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach oraz nierównomierną skalą zmian poszczególnych stóp procentowych. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter:
1) skonsolidowany – oznacza to, że obejmuje ono łącznie wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku
2) całościowy – uwzględniane są przy analizie wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej w powiązaniu z innymi rodzajami ryzyk bankowych.

W zakresie wcześniejszych spłat kredytów oraz wcześniejszego wycofania depozytów przez klientów Bank nie stosuje żadnych sankcji.
Bank nie posiada portfela handlowego, wyznacza poziom ryzyka stopy procentowej tylko dla produktów zaliczanych do portfela bankowego.
Według stanu na dzień 31.12.2019r. obliczono potencjalną zmianę wyniku odsetkowego dla szokowego spadku stóp procentowych (zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez Bank – zmiana o 200 pb.). Przy spadku stóp procentowych o 200 p.b. potencjalna zmiana wyniku odsetkowego w skali 12 miesięcy wyniosłaby -1.856,28 tys. zł, co stanowiło 12,06% funduszy własnych.
Bank na podstawie luki ryzyka bazowego oszacował, iż w przypadku jeżeli wystąpiłby nierównomierny spadek stóp procentowych w wysokości 35pb. poniósłby stratę z tego tytułu w kwocie 314,48 tys. zł, co stanowi 2,04% funduszy własnych.
Bank oblicza zmianę wartości ekonomicznej Banku w okresie 12 miesięcy na skutek zmiany stóp procentowych o 200 punktów bazowych. Wartość ekonomiczna stanowi pomiar ryzyka w perspektywie długoterminowej. Zmiana wartości ekonomicznej Banku jest obliczana według metody duration i ma charakter uproszczony oparty na średnim czasie trwania luki. Na dzień 31.12.2019r. zmiana wartości ekonomicznej Banku wyniosła 913 tys. zł, co stanowi 5,93% funduszy własnych.

XVI. Ekspozycje na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449

Nie dotyczy.

XVII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450

Od dnia 01.05.2017r. w Banku obowiązuje Polityka wynagradzania osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie (z późn. zmianami). Polityka jest dostępna na stronie www.rbsbychawa.pl. W Banku nie wyłoniono z Rady Nadzorczej Komitetu ds. wynagrodzeń.

1. Informacje o sumie wypłaconych w 2019r. wynagrodzeń osobom zajmującym stanowiska kierownicze

	Stanowiska kierownicze	Stałe składniki (brutto)	Zmienne składniki (brutto)	Ilość osób
1.	Członkowie Zarządu	348.533,33	34.770,00	3

Stałe składniki wynagradzania, rozumiane jako:
- wynagrodzenie zasadnicze
- nagrody jubileuszowe

Zmienne składniki wynagradzania, rozumiane jako premia uznaniowa. Wynagrodzenia przyznawane w Banku maja charakter wyłącznie pieniężny. Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza.
1.1 Łączna kwota wypłaconej premii uznaniowej osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej.
1.2. Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca całość premii uznaniowej po przyznaniu, z uwzględnieniem pkt. 1.3.

1.3. Wysokość zmiennych składników wynagradzania nie może być łącznie wyższa niż 50% wynagrodzenia zasadniczego osób zajmujących stanowiska istotne, a wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników.
1.4. Limity wypłaty premii monitorowane są przez Rade Nadzorcza Banku w okresach rocznych, tj. w okresach przyznawania premii.
1.5. W przypadku przekroczenia limitu wypłata łącznego wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska istotne w Banku jest zmniejszana lub wstrzymywana zgodnie z zasadą proporcjonalności.

2. Informacje o sumie wypłaconych w 2019r. wynagrodzeń z tytułu motywacji nowo zatrudnionych oraz odpraw związanych z ustaniem stosunku zatrudnienia z osobami zajmującymi stanowiska kierownicze:

w tys. zł

L.p.	**Tytuł wynagrodzenia:**	**Wartość:**
1.	Suma wypłat indywidualnych odpraw z tytułu zakończenia stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0,00
2.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
3.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0,00
4.	Suma wypłat zmiennych składników wynagradzania z tytułu nawiązania w 2019r. stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0,00
5.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
6.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0,00

3. Ilość posiedzeń Rady Nadzorczej, która sprawuje nadzór nad Polityką wynagrodzeń.

W 2019r. Rada Nadzorcza obradowała 1 raz w sprawie wynagrodzeń.

XVIII. Wysokość wskaźnika dźwigni - art. 451

Bank identyfikuje ryzyko nadmiernej dźwigni jako ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów; Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego.
Bank mierzy ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez obliczanie, wskaźnika dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych, przy czym:
1)w łącznej kwocie aktywów Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał Tier I,
2)wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana: od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych) z uwzględnieniem współczynników konwersji z zastrzeżeniem dolnego limitu 10%.
Wskaźnik dźwigni finansowej monitorowany jest w okresach kwartalnych i stanowi element informacji zarządczej na posiedzenie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

*Lp.**	*Pozycja*	*Kwota*
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	**215.732.139**
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	
7	Inne korekty	***-283***
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	***211.001.537***

**) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji*

Ujawnienie wskaźnika dźwigni

Lp.	*Pozycja*	*Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych*
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	**-283**
3	**Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)**	**208.068.280**
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	**2.933.540**
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	
19	**Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)**	**2.933.540**
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	**15.393.187**
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b	**211.001.537**
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	**7,30%**

Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych

Lp.	*Pozycja*	*Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych*
EU-1	**Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłącznych) w tym:**	**198.844.205**
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	**198.844.205**
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	75.011.490
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	
EU-7	Instytucje	42.043.284

EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	7.122.598
EU-9	Ekspozycje detaliczne	32.763.783
EU-10	Przedsiębiorstwa	41.903.050
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	

XIX. Ryzyko płynności: Informacje wynikające z Rekomendacji „P" (rekomendacja 18)

a. Rola i zakres odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza Banku:

a) Nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności,

b) Zatwierdza Strategię działania Banku, Strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym ryzyka płynności oraz roczny Plan ekonomiczno-finansowy, w którym określa się strukturę aktywów pod kątem płynności.

c) Zatwierdza Politykę handlową, która obejmuje działania mające na celu zapewnienie stabilności bazy depozytowej Banku (polityka płynności) – stanowiącą założenia do rocznego planu ekonomiczno-finansowego.

d) Zatwierdza strukturę organizacyjną, zapewniającą rozdzielenie funkcji operacyjnych od oceny ryzyka płynności.

e) Zatwierdza metody szacowania wymogów wewnętrznych oraz limity alokacji kapitałów z tytułu ryzyka płynności.

f) Nie rzadziej niż raz na kwartał, analizuje raporty o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyku płynności, wykorzystaniu limitów ostrożnościowych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, oraz zapewnia, by Zarząd Banku podejmował odpowiednie działania naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów.

g) Określa akceptowany ogólny poziom ryzyka Banku, wyrażony za pomocą wskaźników Banku, ujętych w rocznym planie ekonomiczno-finansowym.

h) Pełni funkcję kontrolną w odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności podejmowanym przez Bank.

i) Ocenia realizację strategii oraz polityki w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, zgodnie z zapisami Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

2. Zarząd Banku:

a) Odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności (opracowanie pisemnych zasad oraz procedur), oraz za realizację zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą strategii, polityk i planów w zakresie ryzyka płynności, a także sprawuje nadzór nad efektywnym procesem zarządzania tym ryzykiem,

b) Odpowiada za ustanowienie procesu zarządzania ryzykiem płynności w sposób zapewniający utrzymanie płynności śródziennej, bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej, w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych.

c) Uruchamia odpowiednie do sytuacji plany awaryjne,

d) Sprawuje kontrolę nad stworzeniem odpowiedniego systemu raportowania,

e) Odpowiada za dostosowanie rodzajów i wielkości ryzyka oraz procesu zarządzania do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu,

f) Odpowiada za przydzielenie adekwatnych środków technicznych (zapewniających sprawne gromadzenie i przetwarzanie informacji dla celów zarządzania ryzykiem płynności) oraz dobór personelu do zarządzania ryzykiem płynności,
g) Przeprowadza co najmniej raz w roku przegląd zasad zarządzania ryzykiem płynności oraz oceny mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem, wprowadzając w razie potrzeby (w razie poważnych zmian profilu działalności Banku lub zasadniczych zmian sytuacji rynkowej), niezbędne korekty i udoskonalenia,
h) Zatwierdza rodzaje i wysokość limitów obowiązujących w Banku.

3. Komórka zarządzająca odpowiedzialna jest za:
a) Utrzymanie środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym w ilości zapewniającej:
- wywiązanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań Banku,
- utrzymanie rezerwy obowiązkowej na wymaganym przepisami NBP poziomie,
b) Bieżące zarządzanie środkami pieniężnymi w kasach Banku,
c) Dokonywanie codziennego (w każdym dniu sprawozdawczym, określonym przepisami) wyznaczania nadzorczych miar płynności (wymogów płynności) i ich dokumentowania, w zakresie obowiązującym Bank na podstawie:
• przepisów Rozporządzenia Parlamentu i Komisji (UE) nr 575/2013, Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) nr 61/2015,
• przepisów Uchwały KNF nr 386/2008, w zakresie obowiązującym Bank.
d) Utrzymywanie krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej płynności Banku,
e) Maksymalizowanie dochodów z przeprowadzanych transakcji (zapewnienie maksymalizacji dochodów, przy jednoczesnym utrzymaniu bezpiecznego poziomu ryzyka płynności),
f) Prawidłowość i bezpieczeństwo zawieranych transakcji,
g) Identyfikację zagrożeń mających wpływ na płynność finansową Banku,
h) Przygotowywanie propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością śródzienną, bieżącą i krótkoterminową,
i) Sporządzanie analizy i prognozy przepływów pieniężnych,
j) Lokowanie nadwyżek środków.

4. Komórka monitorująca:
a) Monitoruje i analizuje poziom ryzyka płynności,
b) Opracowuje i weryfikuje limity dotyczące ryzyka płynności,
c) Analizuje wpływ obecnej i przyszłej sytuacji na rynku międzybankowym i sytuacji ogólnogospodarczej na ryzyko płynności Banku,
d) Sporządza informacje zawierające ocenę ryzyka płynności wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej, w zakresie i w terminach określonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.
e) Opracowuje i weryfikuje metody analizy ryzyka płynności,
f) Wylicza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka płynności.
g) Dokonuje ocen ryzyka nowo wprowadzanych produktów bankowych.

5. Każdy pracownik Banku zobowiązany jest do:
a) Realizacji Strategii, planów i polityk Banku w zakresie pozyskiwania depozytów i udzielania kredytów,
b) Zgłaszania kierownictwu informacji o niepokojących sygnałach, mogących wpłynąć niekorzystnie na sytuację Banku (obserwacja zachowań klientów),
c) Dbania o jak najlepszy wizerunek Banku, oraz do rzetelnej obsługi klientów,
d) Kształtowania pozytywnych relacji z klientami Banku.

b. Działalność w zakresie pozyskiwania finansowania

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, ludności i budżetu.
Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, tak aby Bank mógł otwierać, po stronie aktywnej, pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności. Zarządzanie bazą depozytową Banku poprzez przyjęty limit koncentracji zakłada ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.
Bank bada zachowania rynku, w tym poziom cen w celu utrzymania konkurencyjnej oferty.
Przyjmowane przez Bank lokaty walutowe - ze względu na ich relatywnie niski udział w ogólnej strukturze przyjmowanych lokat ogółem - nie stanowią obecnie zagrożenia dla jego płynności. Jednakże, wraz z rozwojem działalności walutowej, w coraz większym stopniu Bank narażony będzie na ryzyko płynności wynikające z przepływów walutowych. Ze względu na aktualną skalę tej działalności, Bank będzie dążył do pełnego zrównoważenia niedopasowania aktywów i pasywów walutowych.
Bank prowadzi aktywna politykę cenową (polityka stóp procentowych) zapewniającą pozyskanie depozytów.
Bank prowadzi działania marketingowe (w tym działania inicjowane w ramach Zrzeszenia) opisane w Strategii rozwoju oraz w Założeniach do planu, mające na celu zwiększanie bazy depozytowej.

c. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością

Funkcje skarbowe i funkcje zarządzania płynnością są w pełni scentralizowane w skali Banku.

d. Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia

Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. Bank Zrzeszający na rzecz Banku realizuje następujące działania tj. mi.n.: prowadzi rozliczenia pieniężne Banku, prowadzi rachunki bieżące Banku, gromadzi nadwyżki środków pieniężnych oferuje możliwości zakupu za pośrednictwem Banku Zrzeszającego bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych, udziela w miarę potrzeb dopuszczalnego debetu w rachunku bieżącym, lokat oraz innych kredytów i pożyczek w ramach przyznanego limitu zaangażowania finansowego.

e. Rozmiar i skład nadwyżki płynności

Nadwyżka płynności - składniki	**31.12.2019**
Podstawowa	66.520,44
Uzupełniająca	21.500,34
Nadwyżka płynności razem	**88.020,78**

f. Normy płynności oraz inne regulacyjne normy dopuszczalnego ryzyka

Miary płynności		**Wartość minimalna**	**Wartość**
M1	**Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem ((A1+A2) / A6)**	**0,20**	**0,42**
M2	**Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (B1 / A5)**	**1,00**	**4,14**
LCR	**(liquidity coverage ratio) – relacja aktywów płynnych do wypływów netto**	**1,00**	**6,41**

g. Luka płynności zawierającą kilka najbliższych przedziałów dla pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz otrzymane na tej podstawie skumulowane luki płynności

Podstawowe wskaźniki płynności	**LIMIT**	**grudzień 2019**
1. bieżąca - do 7 D	**min. 1,0**	3,22
2. krótkoterminowa - do 1 M	**min. 1,0**	3,19
3. płynność - do 3 M	**min. 0,9**	2,85
4. płynność - do 6 M	**min. 0,9**	2,95
3. średniookresowa - do 12 M	**min. 0,9**	1,74
4. długookresowa - do 5 lat	**max. 1,2**	1,06
Luka skumulowana (w tys.zł)		
a'vista		643
pow. 24 h do 7 dni		60 022
pow. 7 dni do 1 m		60 041
A'vista, do 1 m-ca		60 041
1-3 m-ce		59 519
3-6 m-ce		63 687
6-12 m-ce		47 028
1-3 lat		24 716
3-5 lat		8 727
5-10 lat		-12 162
10-20 lat		-15 414
Inne		-6 815

h. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu

Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie może regulować swoją płynność płatniczą w Banku Zrzeszającym poprzez kredyt płynnościowy do wysokości zabezpieczenia depozytu obowiązkowego.

i. Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank

Do głównych źródeł występowania ryzyka płynności w Banku zalicza się:

1) Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów Banku,
2) Ryzyka związane ze stroną pasywną bilansu Banku:
a) Ryzyko nieprzewidywalnego zachowania się deponentów,
b) Ryzyko związane ze zdolnością pozyskania depozytów, oraz zaciągania kredytów i pożyczek,
c) Ryzyko poniesienia nieplanowanych kosztów, powodujące obniżenie wyniku finansowego Banku;
3) Ryzyka związane ze stroną aktywną bilansu Banku:
a) Ryzyko braku wystarczającej ilości aktywów płynnych, lub możliwości zbycia tych aktywów,
b) Ryzyko braku wystarczającej ilości środków pieniężnych w kasach Banku,
c) Ryzyko niedotrzymania terminów spłat kredytów oraz innych należności;
4) Ryzyko dużych koncentracji zobowiązań i należności,
5) Inne czynniki wpływające na ryzyko płynności Banku, do których zaliczamy:
a) Wzrost aktywów niepracujących,
b) Brak możliwości pozyskiwania nowych klientów,
c) Zmiany przepisów prawnych, mogących wpłynąć na spadek depozytów w Banku.

j. Dywersyfikacja źródeł finansowania banku,

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

a) oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego i budżetowego,
b) ograniczanie depozytów dużych deponentów,
c) różne terminy wymagalności depozytów,
d) różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące

k. Techniki ograniczania ryzyka płynności

Poza dywersyfikacją źródeł finansowania Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka płynności:

a) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności,
b) kształtowanie struktury aktywów i pasywów (zapadalności/wymagalności) w taki sposób, aby dopasować ją do potrzeb wynikających z cyklu działalności Banku,
c) utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych dla zapewnienia nieprzewidzianego zapotrzebowania na środki, na poziomie uzależnionym od stabilności depozytów oraz prawdopodobieństwa szybkiego wzrostu portfela kredytowego,
d) ograniczanie koncentracji wobec udziałowców i klientów powiązanych oraz innych nadmiernych zaangażowań,
e) wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich powiększenia,
f) utrzymywanie zróżnicowanej bazy depozytowej, zarówno w kategoriach terminowości, jak i podmiotowości klientów (ograniczanie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania),
g) trafne prognozy krótko-, średnio- i długoterminowe dotyczące przepływów pieniężnych,
h) kształtowanie właściwych relacji z klientami – zarówno kredytobiorcami, jak i deponentami – w celu zmniejszenia niepewności co do ewentualnych zachowań w momencie powstania sytuacji kryzysowej,
i) systematyczne przeprowadzanie testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka płynności,
j) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
k) umowa z Bankiem Zrzeszającym umożliwiająca przyjęcie lokat lub zaciąganie kredytów i pożyczek.

l. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.

1. Baza depozytowa - suma środków przyjętych przez Bank od osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz podmiotów finansowych z wyłączeniem banków,
2. Osad we wkładach (depozyty stabilne) - wyznaczona metodami statystycznymi wartość depozytów, która w okresie próby (12 miesięcy) pozostaje niezmienna, tj. niewrażliwa na zmieniające się warunki rynkowe;
3. Duży depozyt – suma wszystkich depozytów przyjętych od jednego deponenta, która przekracza 0,5% bazy depozytowej w przypadku osób fizycznych oraz 1% dla podmiotów gospodarczych.
4. Wcześniejsza spłata kredytów - dotyczy spłat rat kapitałowych kredytu przed zadeklarowanym terminem umownym, co skutkuje całkowitym wygaśnięciem zadłużenia klienta wobec Banku,
5. Dzień sprawozdawczy – dzień, na który Bank oblicza nadzorcze miary płynności, przy czym dla obliczeń nadzorczych miar płynności dniem sprawozdawczym jest każdy dzień roboczy;
6. LCR - wskaźnik pokrycia wypływów netto określony w art. 4 Rozporządzenia Delegowanego Komisji UE nr 61/2015

7. Limity ostrożnościowe – minimalna lub maksymalna granica określająca dopuszczalną wielkość pozycji lub wskaźnika, mają na celu zachowanie właściwego poziomu narażenia Banku na ryzyko płynności;
8. Luka płynności (urealniona) - zestawienie niedopasowania terminów płatności bilansowych i pozabilansowych pozycji aktywów i pasywów Banku, sporządzane z wykorzystaniem technik oceny realnych przepływów gotówkowych, tj. między innymi analizy osadu we wkładach, zrywalności depozytów oraz wcześniejszych spłat kredytów,
9. Nadwyżka płynności – suma pozycji bilansowych zaliczanych do aktywów płynnych.
10. Płynność finansowa - zdolność do wymiany aktywów na gotówkę, celem uregulowania swoich bieżących zobowiązań; utrzymanie odpowiedniej płynności oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, aby sprostać obecnemu lub potencjalnemu zapotrzebowaniu na te środki ze strony klientów (deponentów i kredytobiorców) Banku; płynność polega na zdolności do finansowania aktywów, terminowego wywiązywania się ze zobowiązań i przetrwania spadku depozytów w toku sezonowej działalności Banku, jak również w rozmaitych innych dających się przewidzieć warunkach;
11. Płynność śródzienna - zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu.
12. płynność bieżąca - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni,
13. Płynność krótkoterminowa - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
14. Płynność średnioterminowa - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
15. Płynność długoterminowa - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
16. Płynność rynku (produktu) - możliwość łatwej zamiany na gotówkę w wymaganym czasie określonych produktów na rynku bez znacznych strat finansowych na tych produktach;
17. Podmioty regulowane - zgodnie z ustawą o nadzorze uzupełniającym zaliczają się do nich w szczególności: banki, oddziały instytucji kredytowych, banki zagraniczne, zakłady ubezpieczeń, firmy inwestycyjne;
18. podmioty niebankowe - kategoria klientów obejmująca gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa, instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych oraz sektor instytucji rządowych i samorządowych,
19. Rezerwa płynności – aktywa zabezpieczające utrzymanie płynności płatniczej,
20. Ryzyko finansowania - zagrożenie niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.
21. Ryzyko płynności - zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat;
22. Ryzyko płynności śródziennej - zagrożenie utraty zdolności do realizacji zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu
23. Ryzyko płynności rynku (produktu) - zagrożenie utraty możliwości zamiany na gotówkę w wymaganym czasie określonych produktów na rynku, powodujące konieczność poniesienia znacznych strat finansowych na tych produktach;

24. Termin płatności (zapadalności/wymagalności) - termin zapadalności lub wymagalności liczony od dnia, na który sporządzane jest zestawienie terminów płatności wynikających z umowy;
25. Transakcje zawierane na rynku hurtowym:
    a. transakcje zawierane z podmiotami regulowanymi,
    b. operacje dokonywane w ramach świadczenia usług pośrednictwa finansowego na rachunkach własnych w imieniu klienta.

Pomiar płynności finansowej Banku prowadzi się z wykorzystaniem poniższych wskaźników:

1) Płynności, tj.:
    a) Płynności bieżącej – do 7 dni,
    b) płynności krótkoterminowej - do 1 miesiąca,
    c) płynności średnioterminowej - do 12 miesięcy,
    d) płynności długoterminowej - powyżej 12 miesięcy.
2) dotyczących wielkości aktywów płynnych:
    a) udziału aktywów płynnych w aktywach ogółem
    b) stopnia pokrycia aktywami płynnymi depozytów niestabilnych.
3) dotyczących zaangażowania w działalność kredytową :
    a) udziału portfela kredytowego w aktywach ogółem,
    b) udziału zobowiązań pozabilansowych udzielonych w aktywach ogółem.
4) dotyczących stabilności bazy depozytowej:
    a) udział depozytów stabilnych w bazie depozytowej (współczynnik osadu),
    b) udziału, tzw. dużych depozytów w bazie depozytowej ogółem,
    c) stopnia pokrycia portfela kredytowego depozytami stabilnymi.
5) finansowania aktywów:
    a) relacji kredytów o terminie zapadalności powyżej 5 lat do depozytów stabilnych,
    b) relacji depozytów niestabilnych do aktywów ogółem

m. Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą.

Bank w 2019 roku inwestował nadwyżki środków m.in. w lokaty w Banku Zrzeszającym oraz płynne papiery wartościowe. W związku z tym ryzyko płynności rynku nie miało znaczenia w procesie zarządzania płynnością płatniczą.

n. Sposób wykorzystania testów warunków skrajnych.

Wyniki testów warunków skrajnych są wykorzystywane przy ustalaniu i weryfikacji tzw. apetytu na ryzyko poprzez odpowiednie kształtowanie limitów ostrożnościowych ustalonych w Banku, przy opracowaniu planów awaryjnych płynności, w procesie planowania strategicznego Banku oraz w procesie szacowania kapitału wewnętrznego.

o. opis modelowanych scenariuszy testów warunków skrajnych,

1. W ramach przeprowadzanych testów warunków skrajnych Bank dokonuje analizy przepływów w przypadku wystąpienia różnych scenariuszy sytuacji kryzysowej w wariantach:
1) kryzys wewnątrz Banku,
2) kryzys w systemie bankowym,
3) kryzys będący połączeniem obu wariantów.
2. Wariant kryzysu płynności wewnątrz Banku uwzględnia:

1) negatywny wpływ spadku jakości należności na sytuację płynnościową, spowodowany spadkiem wpływów finansowych z tytułu spłat ekspozycji kredytowych do Banku,
2) negatywny wpływ pogłosek dotyczących sytuacji finansowej banku powodujący nagły, niespodziewany wzrost wypływu depozytów,
3) spadek możliwości uzyskania finansowania zewnętrznego powodowany utratą reputacji wywołaną pogorszeniem sytuacji ekonomiczno - finansowej Banku lub negatywnymi pogłoskami.
3. Wariant kryzysu płynności w systemie bankowym (systemowy) uwzględnia negatywne efekty spowodowane warunkami systemowymi (dotyczącymi całego sektora finansowego, a nawet całej gospodarki), tj.:
1) ograniczenie dostępu finansowania zewnętrznego dla Banku,
2) niemożność spieniężenia zapasu aktywów finansowych stanowiących bufor płynności,
3) zwiększone wypływy wynikające z udzielonych zobowiązań pozabilansowych (np. z powodu zatorów płatniczych lub ograniczenia przepływów finansowych w innych bankach).
4. Scenariusz stanowiący kombinację wariantu kryzysu wewnątrz Banku i kryzysu w systemie bankowym, uwzględnia możliwa interakcję, polegającą na kryzysie wewnątrz Banku, z występującym pogorszeniem się możliwości uzyskania finansowania awaryjnego, a także niemożnością spieniężenia aktywów finansowych zawartych w buforze płynności.
5. Dla każdego wariantu analizowane są trzy scenariusze:
1) najmniej negatywny scenariusz przebudowy struktury bilansu:
• założenie pogorszenia wpływów i wypływów powodujące zwiększenie wypływów netto (luki) o wskaźniki określone w Załączniku nr 1.1.
• brak wystąpienia problemów z wykorzystaniem, zbyciem aktywów płynnych objętych nadwyżką płynności, a także pełen dostęp do finansowania pozabilansowego,
• możliwość uzyskania dodatkowego finansowania awaryjnego,
2) prawdopodobny scenariusz przebudowy struktury bilansu:
• założenie pogorszenia wpływów i wypływów powodujące zwiększenie wypływów netto (luki) o wskaźniki określone w Załączniku nr 1.1.
• brak wystąpienia problemów ze spieniężeniem aktywów stanowiących nadwyżkę płynności,
• problemy z pełną realizacją lub terminowością dostępu do finansowania pozabilansowego, oraz dodatkowego finansowania awaryjnego,
3) scenariusz najgorszy przebudowy struktury bilansu:
• zwiększenie wypływów netto (luki) o wskaźniki określone w Załączniku nr 1.1.
• problemy ze spieniężeniem aktywów stanowiących aktywa płynne lub wydłużone czasy realizacji zleceń,
• problemy z pełną realizacją lub terminowością dostępu do finansowania pozabilansowego, oraz dodatkowego finansowania awaryjnego,
6. W ramach scenariuszy dokonuje się oszacowania w okresie 12 miesięcy od daty dokonania analizy planowanych wpływów i wypływów finansowych - analiza na podstawie informacji o zapadalności aktywów i wymagalności pasywów (urealnionej luki płynności).
7. Analiza obejmuje uwzględnienie wpływu oddziaływania sytuacji kryzysowej na planowane przepływy w postaci negatywnych efektów pogorszenia sytuacji (kryzysu płynności):
1) spadku wpływów z tytułu zapadalności kredytów,
2) spadku wpływów na rachunek bieżący z tytułu uznań (spadek wpływów na rachunki klientów),
3) zwiększonej wartości wypływów środków ulokowanych na rachunkach bieżących klientów poprzez elektroniczne kanały dostępu,
4) zwiększonej wartości wypływów z tytułu wycofanych depozytów,
5) wzrostu wykorzystania udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych.
8. Na podstawie analizy ustalany jest niedobór środków - pozycja płynności w sytuacji kryzysowej bez uwzględnienia awaryjnego finansowania.

9. Analiza uwzględnia scenariusze przebudowy bilansu uwzględniające ustalenie możliwości i terminów zastosowania awaryjnego finansowania w postaci:
1) upłynnienia nadwyżki aktywów płynnych i założenia efektywności tego upłynnienia,
2) wykorzystania zobowiązań pozabilansowych otrzymanych i założenia efektywności ich pozyskania,
3) możliwości zwiększenia finansowania pozabilansowego lub zaciągnięcia kredytu w Banku Zrzeszającym,
4) upłynnienia kredytów i założenia efektywności tego upłynnienia.
10. Na podstawie analizy ustala się wielkość niedoboru netto (pozycji płynności netto) i skumulowanego niedoboru netto w danym scenariuszu, a także szacuje się horyzont przeżycia.

p. wskazanie, czy i w jakim stopniu plan awaryjny płynności uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych,

Plan awaryjny podlega cyklicznemu (co najmniej raz w roku) testowaniu oraz przeglądowi założeń i uaktualnieniom w celu adaptacji do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku. W działaniach określonych w planie awaryjnym uwzględnia się wyniki testów warunków skrajnych, dane historyczne oraz wyniki testowania planu awaryjnego.

q. polityka banku w zakresie utrzymywania rezerw płynności,

1. W sytuacji zagrożenia płynności Bank stosuje dwie strategie zmiany struktury bilansu:
1) strategię zarządzania płynnością aktywów poprzez ich konwersję,
2) strategię zarządzania płynnością pasywów.

2. Strategia zarządzania płynnością aktywów poprzez ich konwersję polega na przekształceniu części aktywów Banku w gotówkę w celu zaspokojenia bieżących potrzeb gotówkowych Banku.
3. Strategia zarządzania płynnością pasywów polega na pozyskaniu wystarczającej ilości środków w celu pokrycia popytu na płynność w sytuacji jej zagrożenia poprzez pozyskanie środków z rynku bankowego (Banku Zrzeszającego).
4. Instrumentami finansowymi po stronie aktywnej i pasywnej o najwyższym stopniu płynności są te, które mogą być natychmiast i bez straty zamienione na gotówkę lub środki na rachunku bieżącym.
5. Niższą płynnością charakteryzują się te instrumenty, których upieniężnienie wymaga lub pozyskanie wiąże się z otrzymaniem środków:
1) z dłuższym poślizgiem czasowym,
2) poniesieniem większych kosztów z tytułu ich pozyskania lub straty wynikającej ze sprzedaży przed terminem zapadalności.
6. Biorąc pod uwagę powyższe, posiadane środki Banku oraz środki, które Bank może pozyskać w razie zagrożenia płynności finansowej możemy podzielić na:
1) środki dostępne krótkim okresie czasu, tj.:
a) środki w kasie Banku i jego placówkach (punktach kasowych) - jako najłatwiejszy instrument zarządzania płynnością, dostępne w danym dniu,
b) środki na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym (dostępne w danym dniu),
c) środki pochodzące z rozwiązania lokat jednodniowych (wymiana na gotówkę maksymalnie do 3 dni),
d) środki pochodzące ze sprzedaży bonów pieniężnych i obligacji skarbu państwa,
e) środki w Banku Zrzeszającym przyznane w ramach bezwarunkowego limitu operacyjnego na międzybankowym rynku, z terminem dostępu do dwóch dni,
2) środki, których pozyskanie wymaga dłuższego czasu, tj.:
a) pozostałe środki w Banku Zrzeszającym w ramach przyznanego limitu zaangażowania,
b) środki pochodzące ze sprzedaży posiadanych wierzytelności (kredytów),

c) środki pochodzące ze sprzedaży majątku trwałego,
d) zasilenie finansowe funduszu udziałowego poprzez członków Banku,
7. Przy wyborze sposobu pozyskania środków na zabezpieczenie płynności Bank kieruje się kosztem transakcji zabezpieczających płynność.
8. Zasady przygotowania transakcji sprzedaży aktywów niepłynnych (majątku Banku) oraz transakcji sprzedaży wierzytelności Banku (kredytów) określono w Załączniku do Instrukcji.

r. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeszenia.

Bank ma możliwość pozyskania środków z Banku Zrzeszającego poprzez kredyt płynnościowy do wysokości zabezpieczenia depozytu obowiązkowego.

XX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art.452

Nie dotyczy.

XXI. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453

1. Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi, art. 453 b.

Wartość przyjmowanego przez Bank zabezpieczenia uzależniona jest od:
1) oceny zdolności kredytowej wnioskodawcy w przypadku kredytowania osób fizycznych;
2) grupy ryzyka w przypadku kredytowania działalności gospodarczej, chyba, że odrębne uregulowania wewnętrzne Banku stanowią inaczej.

W przypadku zabezpieczenia wierzytelności w formie przeniesienia na Bank przez dłużnika lub osobę trzecią, do czasu spłaty zadłużenia wraz z należnymi odsetkami i prowizją prawa własności rzeczy ruchomej stanowiącej środek trwały (przewłaszczenie rzeczy ruchomej) lub ustanowienia zastawu rejestrowego na rzeczy ruchomej stanowiącej środek trwały, z zastrzeżeniem ust. 10 - do ustalenia wartości zabezpieczenia należy przyjąć aktualną wartość przedmiotu przewłaszczenia/zastawu, przy czym podstawę wyliczenia tej wartości stanowi:
1) wartość określona w aktualnej wycenie niezależnego rzeczoznawcy majątkowego, zweryfikowana aktualna polisa ubezpieczeniowa i cenami giełdowymi/rynkowymi/komisowymi, lub
2) wartość określona na innej podstawie niż wycena rzeczoznawcy, w przypadkach gdy:
a) rzeczy ruchome występują w obrocie rynkowym – ich wartość można przyjąć na podstawie aktualnej polisy ubezpieczeniowej po jej zweryfikowaniu z cenami giełdowymi/rynkowymi/komisowymi, lub udokumentowanej ceny giełdowej/rynkowej/komisowej,
b) rzeczy ruchome są nowe, zakupione i dostarczone nabywcy – wartość ich może być ustalona według faktury zakupu, po jej zweryfikowaniu z aktualna polisa ubezpieczeniowa. Za rzecz nowa uznaje się rzecz zakupioną do 6 miesięcy od daty złożenia wniosku kredytowego.

W przypadku zabezpieczenia wierzytelności w formie przeniesienia na Bank przez dłużnika lub osobę trzecią, do czasu spłaty zadłużenia wraz z należnymi odsetkami i prowizja prawa własności rzeczy ruchomej stanowiącej środek obrotowy (przewłaszczenie rzeczy ruchomej) lub ustanowienia zastawu rejestrowego na rzeczy ruchomej stanowiącej środek obrotowy, z zastrzeżeniem ust. 10 - do ustalenia wartości zabezpieczenia w przypadku braku wyceny niezależnego rzeczoznawcy należy przyjąć aktualna wartość przedmiotu przewłaszczenia/zastawu, przy czym podstawę wyliczenia tej wartości stanowi:
1) aktualna wartość rzeczy ustalona na podstawie ceny zakupu lub technicznego kosztu wytworzenia, po jej zweryfikowaniu z cenami giełdowymi/rynkowymi/komisowymi;

2) wartość rzeczy określona w aktualnej polisie ubezpieczeniowej po jej zweryfikowaniu z cenami giełdowymi/rynkowymi/komisowymi, lub udokumentowana cena giełdowa/rynkowa/komisowa.

W przypadku zabezpieczenia wierzytelności przez ustanowienie hipoteki na nieruchomości - wartość zabezpieczenia ustalana jest na podstawie:
1) wysokości wpisanej hipoteki, jeżeli wysokość hipoteki nie zabezpiecza 100% kwoty wierzytelności, przy czym uwzględniona wysokość wpisanej hipoteki nie może być wyższa niż wartość rynkowa nieruchomości;
2) wartości rynkowej nieruchomości, ustalonej w oparciu o:
a) aktualną wycenę nieruchomości dokonana przez niezależnego rzeczoznawcę, pomniejszona o powstałe wcześniej obciążenia i opróżnione miejsca hipoteczne w granicach wygasłej hipoteki do których właściciel nieruchomości posiada prawo rozporządzania, (jeżeli nie uwzględnia tego wycena rzeczoznawcy) przy czym:
− jeżeli obciążenia dotyczą wpisanych przed 20.02.2011 r. hipotek zwykłych spłaconych wierzytelności, Bank dopuszcza możliwość nieuwzględniania ich w wyliczeniu wartości nieruchomości, pod warunkiem otrzymania pisemnej zgody wierzyciela na wykreślenie tych wpisów oraz zobowiązania dłużnika do złożenia opłaconego wniosku do Sądu o ich wykreślenie, w terminie możliwym do wykonania,
− jeżeli obciążenia dotyczą wpisanych przed 20.02.2011 r. hipotek zwykłych i/lub kaucyjnych na rzecz Banku, dopuszcza się pomniejszenie wartości nieruchomości o kwotę zaangażowania Banku z tytułu zabezpieczonych hipoteką wierzytelności,
b) cenę wykazana w umowie sprzedaży sporządzonej w formie aktu notarialnego, w przypadku nowego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego wybudowanego przez dewelopera lub spółdzielnie mieszkaniową, gruntów rolnych niezabudowanych lub działek budowlanych niezabudowanych,
c) jeżeli kwota zabezpieczanej wierzytelności nie przekracza 100 000 złotych dopuszczalne jest również ustalenie wartości nieruchomości na podstawie:
− aktualnej polisy ubezpieczeniowej nieruchomości, lub
− cen rynkowych lub danych z GUS lub umowy sprzedaży sporządzonej w formie aktu notarialnego – w przypadku działek lub lokali mieszkalnych.
Jeżeli zabezpieczenie wierzytelności Banku stanowi poręczenie według prawa cywilnego lub poręczenie wekslowe osoby fizycznej:
1) kwotę poręczanego zobowiązania, pod warunkiem jednak, że sytuacja finansowa poręczyciela jest co najmniej tak dobra, jak sytuacja finansowa wnioskodawcy, a w szczególności dochody poręczyciela kształtują się na poziomie zbliżonym do dochodów wnioskodawcy. Bank dokonuje w tym celu oceny zdolności kredytowej poręczyciela według kryteriów obowiązujących przy udzielaniu przez Bank kredytów;
2) jeżeli poręczyciel nie spełnia wymogów określonych w pkt 1, do ustalenia wartości zabezpieczenia przyjmuje się taką kwotę, jaka przy uwzględnieniu sytuacji majątkowej poręczyciela, mógłby on uzyskać w Banku jako kredytobiorca, w przypadku ubiegania się o kredyt gotówkowy dla osób fizycznych.
Jeżeli zabezpieczenie wierzytelności Banku stanowi poręczenie według prawa cywilnego lub poręczenie wekslowe podmiotu (o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej, posiadającego zdolność kredytowa) - do ustalenia wartości zabezpieczenia można przyjąć kwotę poręczanego zobowiązania, jeżeli łączna kwota poręczenia udzielonego przez poręczyciela jednemu dłużnikowi nie przekroczy 15% aktywów netto poręczyciela, pomniejszonych o należne, lecz nie wniesione wkłady na poczet kapitałów (funduszy) podstawowych spółek akcyjnych i spółdzielni.
Jeżeli zabezpieczenie wierzytelności Banku stanowi przelew wierzytelności z kontraktu/umowy – do ustalenia wartości zabezpieczenia należy przyjąć wartości netto towarów lub usług, bez podatku VAT, uwzględniając indywidualne warunki umowy/kontraktu, w tym:

1) terminy płatności;
2) tryb zgłaszania i załatwiania reklamacji;
3) terminy wypowiedzenia;
4) zabezpieczenie realizacji umowy/kontraktu.
Przed udzieleniem kredytu pracownik Banku ma obowiązek dokonania oceny zabezpieczeń rzeczowych kredytu w czasie inspekcji, o ile procedury szczegółowe nie stanowią inaczej.

W przypadku powzięcia wątpliwości, co do wartości proponowanego zabezpieczenia, Bank powinien zlecić dokonanie wyceny przez niezależnego rzeczoznawcę na koszt Kredytobiorcy.

W przypadku zastawu rejestrowego, zabezpieczającego kilka wierzytelności Banku, Bank ustala aktualną wartość zabezpieczenia według zasad określonych w ust. poprzednim, pomniejszając ją o powstałe wcześniej obciążenia wynikające z wcześniejszych wpisów zastawów rejestrowych, przy czym:
1) jeżeli obciążenia dotyczą wpisanych zastawów rejestrowych spłaconych wierzytelności, Bank dopuszcza możliwość nieuwzględniania ich w wyliczeniu wartości przedmiotu zabezpieczenia, pod warunkiem otrzymania pisemnej zgody wierzyciela na wykreślenie tych wpisów oraz zobowiązania dłużnika do złożenia opłaconego wniosku do Sądu o ich wykreślenie, w terminie możliwym do wykonania;
2) jeżeli obciążenia dotyczą wpisanych zastawów na rzecz Banku, dopuszcza się pomniejszenie wartości przedmiotu zabezpieczenia o kwotę zaangażowania Banku z tytułu zabezpieczonych zastawem rejestrowym wierzytelności.

2. Opis głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez daną instytucję, art. 453 c.

Rozróżnia się w szczególności następujące formy zabezpieczenia:
1) weksel in blanco;
2) depozyt bankowy;
3) kaucja pieniężna;
4) blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym;
5) pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym;
6) poręczenie według prawa cywilnego;
7) poręczenie wekslowe;
8) gwarancja;
9) przelew wierzytelności na zabezpieczenie;
10) cesja praw z umów ubezpieczenia spełniających warunki, o których mowa w § 101i §102;
11) przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do gatunku/przeniesienie własności;
12) przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do tożsamości/przeniesienie własności;
13) zastaw rejestrowy;
14) zastaw zwykły;
15) zastaw finansowy;
16) hipoteka;
17) hipoteka przymusowa;
18) akt notarialny, w którym dłużnik poddaje się egzekucji w formie aktu notarialnego na podstawie art. 777 Kodeksu postepowania cywilnego;
19) przystąpienie do długu;
20) przejęcie długu.

Przyjmuje się wyłącznie zabezpieczenia, których termin rozliczenia względem zabezpieczanej ekspozycji jest taki sam lub dłuższy niż termin tej ekspozycji, z zastrzeżeniem umów ubezpieczenia.

Podstawowy podział zabezpieczeń dokonywany jest w oparciu o kryterium zakresu odpowiedzialności dłużnika:
1) zabezpieczenia osobiste, które charakteryzują się odpowiedzialnością osobistą osoby dającej zabezpieczenie, całym jej majątkiem do wysokości zadłużenia (w szczególności poręczenie według prawa cywilnego, weksel in blanco, poręczenie wekslowe, przystąpienie do długu, przejęcie długu);
2) zabezpieczenia rzeczowe, które ograniczają odpowiedzialność osoby dającej zabezpieczenie do poszczególnych składników jej majątku, ale dają wierzycielowi pierwszeństwo zaspokojenia z obciążonej rzeczy przed wierzycielami osobistymi dłużnika (w szczególności kaucja, zastaw rejestrowy i zwykły, przewłaszczenie, hipoteka).

Podstawowymi formami zabezpieczenia, ustanawianymi obowiązkowo w Banku są:
1) weksel in blanco kredytobiorcy wraz z deklaracja wekslowa;
2) akt notarialny, w którym dłużnik poddaje się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 4, pkt 5 lub pkt 6 Kodeksu postepowania cywilnego, przyjmowany w uzasadnionych
przypadkach, a w szczególności:
a) od kredytobiorcy, gdy pojedyńcza wierzytelność Banku przekracza kwotę 100 000 złotych, przy czym wymóg ten nie dotyczy transakcji kredytowych:
- odnawialnych,
- zawieranych na podstawie ustawy Prawo Zamówień Publicznych, w tym z Jednostkami Samorządu Terytorialnego,
- zawieranych ze zrzeszonymi Bankami Spółdzielczymi,
- zawieranych z osobami fizycznymi na cele nie związane z prowadzona
działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
b) od dłużników rzeczowych (hipoteka, zastaw, przewłaszczenie) niebędących kredytobiorcami,
c) od poręczycieli według prawa cywilnego, gdy kwota poręczenia przekracza 100 000 złotych;
3) pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunku bankowym w Banku, gdy kredytobiorca posiada rachunek bankowy i o ile nie narusza to zawartych wcześniej przez kredytobiorcę umów.

XXII. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

Nie dotyczy Banku.

XXIII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

Nie dotyczy Banku.

Data: 30.06.2020r.

Sporządził: Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz
Sprawdziła: Ewa Muszyńska
Akceptowała: Elżbieta Janeczko

Zatwierdził Zarząd w dniu 06.07.2020 r., protokół nr 32/2020